

Sygn. akt II USK 333/21

POSTANOWIENIE

Dnia 30 listopada 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z wniosku K. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.

z udziałem I. W.

o ustalenie podlegania polskiemu ustawodawstwu w zakresie ubezpieczeń społecznych oraz wydanie zaświadczenia w stosunku do I. W.,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 30 listopada 2021 r.,

skargi kasacyjnej wnioskodawczynie od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 23 czerwca 2020 r., sygn. akt III AUa [...],

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2. zasądza od wnioskodawczynie na rzecz organu rentowego
kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów
zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 23 czerwca 2020 r., sygn. akt III AUa (...) Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację odwołującej się K. W. od wyroku Sądu Okręgowego w G. z 20 marca 2019 r., sygn. akt VII U (...), którym Sąd ten oddalił odwołanie ubezpieczonej od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. z 15 listopada 2018 r.

Decyzją z 15 listopada 2018 r. na podstawie art. 83 ust. 1 oraz 83b ust. 1 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 266 ze zm.) w zw. z art. 5 ust. 1 rozporządzenia

Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE serii L poz. 284 poz. 1) oraz art. 1 1 ust. 3 lit. a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE serii L nr 166; dalej rozporządzenie nr 883/2004) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. z urzędu w sprawie wycofania zaświadczenia A1 dla I. W. po uprawomocnieniu się ustalonego ostatecznie ustawodawstwa niemieckiego w okresie od 10 kwietnia 2012 r. do 30 kwietnia 2014 r. wycofał zaświadczenia A1 potwierdzające, że w okresach: od 11 maja do 2 sierpnia 2012 r., od 12 sierpnia do 15 października 2012 r., od 18 grudnia 2012 r. do 9 stycznia 2013 r., od 15 stycznia do 3 marca 2013 r., od 4 marca do 15 kwietnia 2013 r., od 1 maja do czerwca 2013 r., od 2 lipca do 15 sierpnia 2013 r., od 2 września do 1 października 2013 r., od 31 października do 13 grudnia 2013 r., od 7 stycznia do 30 kwietnia 2014 r. zastosowanie miało ustawodawstwo polskie.

Odwołanie od decyzji wniosła K. W., zaskarżając ją w całości, zarzucając pozwanemu naruszenie: art. 13 ust. 1 lit. b pkt (i) oraz art. 11 ust. 3a w zw. z art. 13 ust. 1 lit. b pkt (i) oraz w zw. z art. 12 rozporządzenia nr 883/2004. Wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji w całości poprzez stwierdzenie, że I. W. jako osoba wykonująca pracę na podstawie umów zlecenia na rzecz zleceniodawcy – K. W. podlegała ustawodawstwu polskiemu w okresie od 10 kwietnia 2012 r. do dnia 30 kwietnia 2014 r. oraz, że wydane dla niej zaświadczenia A1 potwierdzające powyższe, a obejmujące okresy wskazane w decyzji, zostają utrzymane w mocy.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany wniosł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zaprezentowaną w zaskarżonej decyzji oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy w G. wyrokiem z dnia 20 marca 2019 r., sygn. akt VII U (...) oddalił odwołanie (punkt pierwszy) oraz zasądził od płatnika składek K. W. na rzecz pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (punkt drugi).

Apelację od tego wyroku wniosła odwołująca się, zarzucając mu naruszenie art. 16 rozporządzenia nr 987/29; art. 227 k.p.c. w zw. z art. 3 k.p.c. oraz nierozpoznanie istoty sprawy.

Sąd Apelacyjny oddalił apelację jako nieuzasadnioną.

Sąd drugiej instancji wskazał, że wbrew stanowisku apelującej, Sąd Okręgowy rozpoznał istotę sprawy. Przedmiotem zaskarżonej decyzji z 15 listopada 2018 r. jest wycofanie zaświadczeń A1 wydanych na podstawie art. 13 ust. 1 rozporządzenia nr 883/2004 a nie art. 12. Jest to istotne, ponieważ w okresach, których dotyczy niniejsze postępowanie K. W. wniosła do organu rentowego o wydanie zaświadczenia A1 względem I. W. na podstawie art. 13 ust. 1 rozporządzenia nr 883/2004 w zakresie okresów: od 11 maja do 2 sierpnia 2012 r., od 12 sierpnia do 15 października 2012 r., od 18 grudnia 2012 r. do 9 stycznia 2013 r., od 15 stycznia do 3 marca 2013 r., od 4 marca do 15 kwietnia 2013 r., od 1 maja do 4 czerwca 2013 r., od 2 lipca do 15 sierpnia 2013 r., od 2 września do 1 października 2013 r., od 31 października do 13 grudnia 2013 r., od 7 stycznia do 30 kwietnia 2014 r. i organ rentowy wydawał takie zaświadczenia zgodnie z jej wnioskami. Zatem twierdzenia wnioskodawczy ni zawarte w apelacji jakoby w niniejszej sprawie organ rentowy powinien z urzędu badać spełnienie przesłanek z art. 12 rozporządzenia nr 883/2004 są chybione. Stanowiłoby to wyjście poza zakres zaskarżonej decyzji organu rentowego, co jest w świetle przepisów prawa niedopuszczalne. Bez znaczenia pozostaje składanie przez płatnika składek wniosku o wydanie stosownego zaświadczenia na podstawie art. 12 rozporządzenia nr 883/2004 w okresie poprzedzającym okres, którego dotyczy zaskarżona decyzja.

Apelująca, w ocenie Sądu drugiej instancji, niezasadnie zarzucała Sądowi pierwszej instancji nierozpoznanie istoty sprawy z uwagi na niezbadanie prawidłowości ustalenia dla ubezpieczonej niemieckiego ustawodawstwa jako właściwego. Sąd Okręgowy prawidłowo bowiem uznał, że nie było przedmiotem niniejszego postępowania ustalenie ustawodawstwa właściwego dla I.W., a jedynie ocena, czy polski organ rentowy, w świetle niezgłoszenia przez niemiecką instytucję ubezpieczeniową zastrzeżeń do ustalonego jako właściwego ustawodawstwa niemieckiego, miał podstawy do wycofania wydanych wcześniej

zaświadczeń A1. W konsekwencji Sąd Okręgowy trafnie oddalił wszystkie wnioski dowodowe zmierzające do wykazania, że ubezpieczona spełniała warunki do objęcia ją polskim system ubezpieczeń. Zatem Sąd drugiej instancji uznał zarzut naruszenia art. 227 k.p.c. w zw. z art. 3 k.p.c. za bezpodstawny. Sąd Odwoławczy także pominął wnioski dowodowe zmierzające do wykazania, że ubezpieczona spełniała warunki do objęcia ją polskim system ubezpieczeń.

Sąd odwoławczy wskazał, że 22 lutego 2018 r. organ rentowy zawiadomił niemiecką instytucję ubezpieczeniową w trybie art. 16 rozporządzenia nr 987/2009, że dla mającej miejsce zamieszkania w Polsce I.W. znajduje zastosowanie ustawodawstwo niemieckie w okresie od 10 kwietnia 2012 r. do 30 kwietnia 2014 r. oraz, że ustalenie to ma charakter tymczasowy i stanie się ostateczne w terminie dwóch miesięcy od poinformowania instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanych państw członkowskich, o ile ustawodawstwo nie zostanie określone na podstawie art. 16 ust. 4 rozporządzenia nr 987/2009 lub przynajmniej jedna z zainteresowanych instytucji nie poinformuje ZUS O/G. przed upływem dwumiesięcznego terminu o niemożności zaakceptowania określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa lub o swojej odmiennej opinii w tej kwestii. Organ poinformował również o przebiegu postępowania w niniejszej sprawie m.in., że mimo uprzedniego poświadczenia formularzy A1 na skutek przeprowadzonej kontroli ustalono, że ubezpieczona wykonywała pracę wyłącznie na terenie Niemiec, a więc podlegała ustawodawstwu niemieckiemu w okresie od 10 kwietnia 2012 r. do 30 kwietnia 2014 r. Jednocześnie organ poinformował I. W. o ustaleniu dla niej ustawodawstwa niemieckiego, jako właściwego w okresie od 10 kwietnia 2012 r. do 30 kwietnia 2014 r., o czym zawiadomił także K. W.. Zawiadomienie z 22 lutego 2018 r. zostało doręczone niemieckiej instytucji ubezpieczeniowej 2 marca 2018 r. W terminie dwóch miesięcy od daty jego doręczenia instytucja niemiecka nie zakwestionowała stanowiska zajętego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Wbrew twierdzeniom apelującej ustalono dla ubezpieczonej ostatecznie ustawodawstwo niemieckie, co oznacza, że organ rentowy miał prawo wycofać zaświadczenia A1 wydane w spornych okresach na podstawie art. 13 ust. 1 rozporządzenia nr 883/2004.

Mając na względzie powyższe Sąd Apelacyjny uznał apelację skarżącej za niezasadną, a zarzuty w niej podniesione za chybione, albowiem zaskarżony wyrok odpowiada prawu. Biorąc pod uwagę uregulowania unijnych rozwiązań konsultacyjnych, nie można postawić zarzutu naruszenia art. 45 ust. 1 i art. 78 Konstytucji RP. W konsekwencji Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł, jak w punkcie pierwszym sentencji wyroku.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżyła skargą kasacyjną odwołująca się w całości.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparto na podstawach przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 1 pkt 1 (występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego) oraz pkt 2 (potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących poważne wątpliwości) k.p.c.

Strona skarżąca wskazała, że w niniejszej sprawie:

a) istnieje potrzeba wykładni przepisu art. 16 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego budzącego poważne wątpliwości w zakresie:

- tego, czy ustalenie ustawodawstwa właściwego dla ubezpieczonej poczynione przez Organ rentowy w ramach procedury koordynacji opisanej w tym przepisie, mogą być przedmiotem merytorycznej kontroli ze strony polskiego sądu, w przypadku, gdy Organ rentowy jest tą instytucją ubezpieczeniową, która ustaliła dla ubezpieczonej ustawodawstwa mające zastosowanie dla ubezpieczonej, zaś jego niemiecki odpowiednik jedynie zaakceptował w sposób milczący te ustalenia;

- tego, jak należy rozumieć użyte w tym przepisie sformułowanie w odniesieniu do ustalenia ustawodawstwa właściwego przez instytucję ubezpieczeniową, iż „staje się ostateczne” tj. czy owa „ostateczność” odnosi skutek tylko wobec instytucji ubezpieczeniowych, które czyniły ustalenia w ramach procedury koordynacji (charakter horyzontalny), czy też odnosi skutek wobec ubezpieczonej i powoduje, że ona nie jest już uprawniona do tego, aby kwestionować przed sądem tych ustaleń (charakter wertykalny);

w kontekście wynikającego z przepisów art. 83 ust. 1 i 2 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 45 ust. 1 i

art. 78 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej prawa do sądu, zasady dwuinstancyjności postępowania oraz przyjęcia domniemania, iż co do zasady od każdej decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych przysługuje odwołanie do właściwego sądu.

b) w sprawie występują istotne zagadnienia prawne a mianowicie:

- Czy podjęte przez Organ rentowy w ramach przeprowadzania procedury ustalenia ustawodawstwa właściwego w trybie art. 16 Rozporządzenia UE 987/2009, rozstrzygnięcie dotyczące ustalenia ustawodawstwa mającego zastosowanie dla ubezpieczonej, podlega merytorycznej kontroli ze strony polskiego sądu, czy też rozstrzygnięcia Organu rentowego w tej materii są *a priori* wyłączone spod kontroli sądu w zakresie ich merytorycznej poprawności i zgodności z przepisami prawa materialnego;

- Czy podjęta przez Organ rentowy decyzja o wycofaniu wydanych uprzednio przez ten organ zaświadczeń A1 potwierdzających polskie ustawodawstwo, jako mające zastosowanie dla ubezpieczonej, powinna zostać poprzedzona skierowaną do ubezpieczonej decyzją stwierdzającą, że ustawodawstwo polskie nie jest właściwe w jej sytuacji, jak również, czy niewydanie uprzednio takiej decyzji powoduje, że decyzja o wycofaniu zaświadczeń A1 została wydana z naruszeniem przepisów prawa materialnego, czy też w ramach sprawy wywołanej odwołaniem od decyzji o wycofaniu zaświadczeń A1, ubezpieczona jest uprawniona do formułowania zarzutów również w odniesieniu do ustaleń merytorycznych przez Organ rentowy dotyczących ustalenia ustawodawstwa mającego zastosowanie?

- Czy organ rentowy, badając sytuację prawną ubezpieczonej w trybie przeprowadzania procedury koordynacji z art. 16 Rozporządzenia UE 987/2009, jest zobligowany wziąć pod rozwagę i uwzględnić z urzędu możliwość ustalenia ustawodawstwa polskiego, jako mającego zastosowanie dla ubezpieczonej w oparciu o art. 12 Rozporządzenie parlamentu europejskiego i rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w przypadku braku stwierdzenia podstaw do ustalenia ustawodawstwa polskiego na podstawie art. 13 Rozporządzenia UE 883/2004?

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, albowiem w sprawie nie występują istotne zagadnienia prawne, zaś podstawą skargi kasacyjnej zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Ewentualnie, oddalenie w całości skargi kasacyjnej z przyczyn wskazanych w uzasadnieniu. A, ponadto, zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie kasacyjne według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna odwołującej się nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz występuje potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących poważne wątpliwości (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżąca wykazała istnienie przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub

podobnych stanów faktycznych. Wątpliwości te i rozbieżności należy przytoczyć, przedstawiając ich doktrynalne lub orzecznicze źródła (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; czy z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 424365 i 1652383). Konieczne jest wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). Powołanie się na omawianą przesłankę wymaga również wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa. W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecznictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07; z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, niepubl.; z 8 lipca 2009 r., I CSK 11/09, niepubl.; z 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, LEX nr 2054493). Ponadto, ze względu na publicznoprawne funkcje skargi kasacyjnej, skarżący powinien wykazać celowość dokonania wykładni konkretnego przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 grudnia 2012 r., III SK 29/12, LEX nr 1238124).

Wskazane przez stronę skarżącą wątpliwości dotyczące wykładni wskazanych we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania przepisów prawa nie mogą uzasadniać przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, bowiem zostały one już rozstrzygnięte w orzecznictwie Sądu Najwyższego, który jednoznacznie stwierdził, że w sytuacji, gdy obie instytucje właściwe dojdą do wspólnego porozumienia, to ono ma decydujące znaczenie dla ustalenia ustawodawstwa właściwego, gdyż przepisy art. 13 ust. 2 i 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z 29 kwietnia 2004 r. w

sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego mają na celu wyeliminowanie podwójnego (lub wielokrotnego) ubezpieczenia w różnych państwach członkowskich (ewentualnie uniknięcia sytuacji, w której dana osoba nie będzie podlegała żadnemu ustawodawstwu), a nie ustalenie ubezpieczenia korzystnego dla zainteresowanego (ze względu na wysokość składek). Zatem z punktu widzenia ustalenia ustawodawstwa w trybie przepisów rozporządzenia wykonawczego istotne jest, aby w jego wyniku zainteresowany został objęty ubezpieczeniem w jednym państwie członkowskim. Wprawdzie odbywa się to z uwzględnieniem przepisów rozporządzenia podstawowego zawierającego normy kolizyjne, ale nie oznacza to, że zainteresowany może w oparciu o nie kwestionować przed organem jednego państwa członkowskiego (miejsca zamieszkania) wspólne porozumienie, a właściwie weryfikować stanowisko zajęte przez drugie państwo członkowskie (miejsca wykonywania pracy najemnej), żądając ustalenia innego ustawodawstwa (por. wyrok Sądu Najwyższego z 4 kwietnia 2017 r., II UK 248/16, LEX nr 2306376; wyrok Sądu Najwyższego z 13 września 2018 r., II UK 261/17, LEX nr 2549408). Ponadto, nie jest dopuszczalna ocena stosunku prawnego stanowiącego tytuł ubezpieczenia społecznego w innym państwie członkowskim przez instytucję miejsca zamieszkania osoby wnoszącej o ustalenie właściwego ustawodawstwa, ponieważ stwierdzenia spełnienia warunków ubezpieczenia społecznego w systemie prawnym państwa wykonywania pracy podlegającym koordynacji na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 883/04 z 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego dokonują organy właściwe do stosowania tego prawa. Oznacza to, że polski organ rentowy (jako instytucja właściwa według miejsca zamieszkania wnioskodawcy) nie ma kompetencji do oceny spełnienia warunków objęcia wnioskodawcy ubezpieczeniem społecznym w innym państwie członkowskim z tytułu wykonywania tam pracy najemnej. Z powyższego wynika, że do organu rentowego, jak również do sądu polskiego, należy przede wszystkim ustalenie, czy osoba uprawniona podlega ubezpieczeniu społecznemu w danym państwie członkowskim, a nie ustalenie, czy ważny jest stosunek prawny będący podstawą objęcia jej ubezpieczeniem społecznym w tym państwie. Jeżeli organ rentowy poweźmie wątpliwości co do ważności stosunku prawnego będącego

podstawą objęcia tytułem ubezpieczenia społecznego w innym państwie członkowskim w ramach postępowania w przedmiocie ustalenia ustawodawstwa właściwego, to nie może samodzielnie przesądzać tej kwestii (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 13 września 2017 r., I UK 328/16, LEX nr 2389586).

W niniejszej sprawie podnoszone wątpliwości interpretacyjne mają tylko jeden cel, a mianowicie podważenie ustaleń dokonanych przez polski i niemiecki organy rentowe w ramach procedury koordynacji, opartej na przepisach unijnych, w szczególności chodzi tutaj o podważenie stanowiska organu niemieckiego (choć pełnomocnik skarżącej uparcie twierdzi, że chodzi o ocenę stanowiska polskiego organu), wyrażonego przez ten organ w sposób milczący, do czego miał on pełne prawo. Należy przy tym zauważyć, że istotne dla określenia ustawodawstwa właściwego w przypadku zainteresowanej ubezpieczonej było nie tyle spełnienie polskich przepisów krajowych dotyczących danego stosunku prawnego, na podstawie którego praca była wykonywana, a właśnie określenie, czy istniała jedna z przesłanek odejścia od zasady *lex loci laboris*, wskazana w ustawodawstwie unijnym, co bezpośrednio stanowiło przedmiot ustaleń pomiędzy organami rentowymi w ramach procedury koordynacji.

Natomiast, istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki

z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałyby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179) i pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą, co oznacza, że sformułowane zagadnienie prawne musi mieć wpływ na rozstrzygnięcie danej sprawy (postanowienia Sądu Najwyższego z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504), a w końcu, dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości.

W zakresie dwóch pierwszych ze sformułowanych zagadnień prawnych zastosowanie znajdą uwagi wskazane powyżej w odniesieniu do przesłanki potrzeby dokonania wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości, bowiem sama skarżąca wskazuje, że się one pokrywają. Na marginesie można jeszcze dodać, że dodatkowo drugie ze wskazanych zagadnień prawnych nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, bowiem odnosi się ono bezpośrednio do uprawnień ubezpieczonej, tymczasem skarżąca była płatnikiem składek, a zatem zarzuty i uprawnienia przysługujące ubezpieczonej nie mają znaczenia dla jej sytuacji procesowej i dla rozstrzygnięcia sprawy dotyczącej płatnika.

Natomiast w odniesieniu do trzeciego zagadnienia prawnego, należy zauważyć, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażono pogląd, zgodnie z którym podstawowa reguła ustalania ustawodawstwa właściwego wynika z art. 11 ust. 3 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004), stanowiącego, że prawem właściwym jest prawo miejsca wykonywania pracy bądź prowadzenia działalności, a wyjątki od tej reguły zostały unormowane w kolejnych

przepisach, w których albo przyjęto, iż uzasadnione jest odstępianie od tej zasady (delegowanie do wykonywania pracy w innym państwie członkowskim - art. 12 rozporządzenia 883/2004), albo ustalenie ustawodawstwa na podstawie art. 11 jest niemożliwe bądź znacznie utrudnione (jednoczesne wykonywanie pracy na terytorium przynajmniej dwóch państw członkowskich - art. 13 rozporządzenia 883/2004). W razie wystąpienia owych wyjątków rozpoznając konkretną sprawę należy zatem w pierwszej kolejności ustalić, czy nie zachodzi przypadek delegowania do wykonywania pracy na terytorium innego państwa członkowskiego. Dopiero w razie zanegowania takiej możliwości trzeba zastanawiać się, czy spełniony jest warunek zastosowania art. 13 rozporządzenia 883/2004 (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 21 marca 2019 r., II UK 553/17, LEX nr 2642731). Jednak okoliczność ta nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, bowiem zaświadczenia A1, których cofnięcie dotyczyła zaskarżona decyzja nie zostały wydane w celu potwierdzenia ustawodawstwa polskiego na podstawie delegacji zainteresowanej do wykonywania pracy w Niemczech, lecz na podstawie art. 13 rozporządzenia 883/2004. Badanie, czy do zainteresowanej miał zastosowanie art. 12 rozporządzenia 883/2004 było elementem ustalenia ustawodawstwa właściwego w ramach procedury koordynacji, nie zaś podstawą do uchylenia decyzji o cofnięciu zaświadczeń A1.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów oparto na § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804).